

Mors juleønske

LÆRERVEJLEDNING

LÆRERVEJLEDNING TIL MORS JULEØNSKE
JULEKALENDEREN 2022

Kvist Folkekirkens Skoletjeneste
Holbæk | Odsherred | Ringsted | Sorø

ILLUSTRATION:

iburg | ILLUSTRATION
GRAFISK DESIGN
ANIMATION

INDHOLD

Indhold	→	side 3
Materialet	→	side 4
Introduktion	→	side 5
Plakaten	→	side 6
Undervisningsforslag		
Torsdag d. 1. december	→	side 7
Fredag d. 2. december	→	side 9
Mandag d. 5. december	→	side 11
Tirsdag d. 6. december	→	side 13
Onsdag d. 7. december	→	side 15
Torsdag d. 8. december	→	side 17
Fredag d. 9. december	→	side 19
Mandag d. 12. december	→	side 21
Tirsdag d. 13. december	→	side 23
Onsdag d. 14. december	→	side 25
Torsdag d. 15. december	→	side 27
Fredag d. 16. december	→	side 29
Mandag d. 19. december	→	side 30
Tirsdag d. 20. december	→	side 31

Alle kopiark til projektet er på hjemmesiden morsjuleønske.dk

MATERIALET

Materialet består af bogen Mors juleønske, en lærervejledning, en plakat, et sæt klistermærker og hjemmesiden morsjuleønske.dk.

På hjemmesiden morsjuleønske.dk findes en underside til hver dag i julekalenderen.

Her findes:

- Dagens billeder, som kan vises på klassens tavle under højtlesningen.
- Dagens undervisningsforslag
- Dagens kopiark
- Dagens baggrundstekster

Hver skoledag til og med den 20. december læses dagens afsnit. Vi foreslår, at man efter en weekend lige ridser op, hvad der er sket i historien, inden man går i gang med at læse videre.

Efter læsningen sættes dagens klistermærke samt evt. kirke/sted (se vejledningen) på plakaten.

INTRODUKTION

For fire år siden blev historien om Mors juleønske til. Dengang kaldte vi historien for Albummet. På det tidspunkt dækkende KViST kun områderne

Holbæk og Odsherred. Siden er også Ringsted og Sorø kommet til, og derfor er ikke kun navnet på historien forandre, der er også ændret lidt i historiens indhold.

Vi har holdt fast i inddelingen i 14 afsnit. Så der ikke skal læses kapitler op efter en weekend, og så det passer -nogenlunde- med skoledage i december. I år har det vist sig, at de fire kommuner vi dækker går på juleferie på forskellige dage. Vi har derfor måttet vælge og den sidste dag med oplæsning og undervisningsforeslag er blevet d. 20. december. Man er dog meget velkommen til at bide det sidste afsnit over i to eller tre, hvis man vil. Der bliver nemlig i sidste kapitel fortalt om alle dage op til jul, og dette kapitel er i forvejen ekstra langt.

Igen i år handler vores julekalender om to børn, som af forskellige årsager skal rundt i vores område. Vi håber, at eleverne følger med på kortet på plakaten, og synes at det er spændende, at noget af handlingen foregår tæt på, hvor de bor.

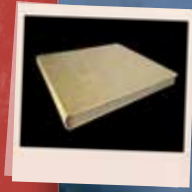
Til hver dag findes et eller flere foreslag til samtaler og aktiviteter for eleverne. Vi har taget udgangspunkt i det, vi mente, var det mest spændende, eller som burde uddybes i dagens kapitel. I dette hæfte er der derfor til hver dag et opslag med forslag til elevaktivitet og evt. baggrundsstof, hvor dette giver mening.

Af økonomiske hensyn har vi i år valgt, at alle kopiark ikke er trykt med her i lærervejledningen, men ligger tilgængelige og nemme at printe fra hjemmesiden: morsjuleoenske.dk. På hjemmesiden finder I også de illustrationer og billeder, som passer til hver dag. På den måde kan I nemt vise eleverne illustrationerne på tavlen, mens der bliver læst højt. Dermed bliver historien endnu mere nærværende og levende.

Vi håber, at historien fanger, at opgaverne motiverer, og at alle lærer noget. Og så ønsker vi jer alle en rigtig dejlig jul og juleferie, når I kommer dertil!

Jesper, Charlotte og Pia
Religionspædagogiske konsulenter

Mors juleønske

1. december

UNDERVISNINGSFORSLAG

Læs dagens afsnit i Mors juleønske.
Hæng plakaten op og sæt dagens klistermærke på.
(Se plakat på side 6).

FÅ STYR PÅ PERSONERNE I HISTORIEN

Fælles:

Start med at tage en snak om personerne i historien. Vis kopiark 1 med illustrationer af personerne på tavlen.

Nikolaj – lillebror på otte år

Maria – storesøster på 11 år

Mor (Birgitte) – de bor alene med deres mor mellem St. Merløse og Tølløse. Hun er syg og bliver kørt ind på Rigshospitalet.

Far (Johannes) – har ikke set børnene i otte år, bor i København, flytter ind for at passe Maria og Nikolaj.

Mormor – bor på i Dianalund, sidder i kørestol.

Morfar – er død

Martha – mormors søster, er tit med til fødselsdage, mm. Børnene kan ikke lide hende.

Aktivitet:

Lav Nikolaj og Marias stamtræ. Skriv de forskellige familiemedlemmer på juletræet. Nikolaj og Maria er i toppen – skriv fx deres navne ind i to julekugler. De andre familiemedlemmer kan skrives ind i fx julestjerner, julehjerter m.m. Jo ældre de er, jo længere nede på træet skal de hænge. Brug evt. skabelonerne på kopiark 2 og 3.

Hvis der er tid, kan eleverne lave deres eget stam-jule-træ. De yngste elever kan nøjes med at tegne dem, de er tættest på – fx dem selv som stjernen i toppen og så søskende og mor og far. Jo dygtigere eleverne er, jo længere ud i familien kan de komme. Hvis nogen synes, at de har en lille familie, er det jo ikke helt rigtigt. Alle har et kæmpe "bagkatalog" af bedste-, olde- og tipoldeforældre, og hvor mange tipoldeforældre er det nu lige man har ...?

Hæng juletræerne op, så de kan pynte i klassen.

I SKAL BRUGE:

Kopiark 1 kan vises på tavlen.

Papir til at tegne jule-stam-træer på – brug evt. skabelonerne på kopiark 2 og 3.

Dagens kopiark findes på Morsjuleønske.dk under 1. december

BAGGRUNDSVIDEN TIL LÆREREN

Kalenderlys

Den 1. december begynder vi at tælle ned til julen ved at tænde kalenderlys hver dag. Traditionen med at tælle ned til jul med et kalenderlys vandt for alvor udbredelse under 2. verdenskrig, hvor Danmark var besat af Tyskland. På det tidspunkt var der regler om mørklægning, som betød, at man ikke måtte have elektrisk lys tændt, for ellers kunne de engelske fly let se, hvor byerne var, og hvor de skulle kaste bomber. Mørklægningen gjorde, at man kun havde stearinlys tændt om aftenen. Fordi alle glædede sig til jul og julehygge i en mørk tid, fandt man på at lave et kalenderlys, hvor man hver dag i december brændte et stykke af lyset. Dengang hed det datolys.

Adventslys

Traditionen med adventskranse kom til Sønderjylland fra Nordtyskland i slutningen af 1800-tallet, men den blev først kendt i hele Danmark under 2. Verdenskrig. I en mørk tid som besættelsestiden var en ny lystradition meget kærkommen.

Der er mange, der tænder adventslys de fire søndage i advent. Advent er kirkens måde at tælle ned til julen på: Vi tænder et lys for hver søndag i advent, indtil det er jul og dermed Jesu fødsel.

Lucia-lys

Også Luciatraditionerne den 13. december bør nævnes. Ligheden mellem Lucias navn og det latinske ord for lys, lux, har bevirket, at fejringen af Santa Lucias helgendag historisk har været en lysfest. I middelalderen regnede man den 13. december for vintersolhverv og dermed årets korteste dag. Dermed gav det ekstra god mening at holde lysfest på denne dato.

Lys i Bibelen

I en kristen kontekst er lyset tæt forbundet med livets skabelse. Den første tekst i Bibelen - skabelsesberetningen - beskriver, hvordan lyset bliver skabt af Gud som det første, og at lyset var godt.

Lyset symboliserer i kristendommen også direkte det guddommelige. Bibelen beskriver, at Guds søn blev født julenat, og at der med denne fødsel blev tændt et lys i verden. Det velkendte juleevangelium (Lukas-evangeliet kap. 2) fortæller om Jesus' fødsel i Betlehem begyndende med ordene: Og det skete i de dage... Men den samme fortælling kan man læse i Johannesevangeliet kap. 1, vers 1-9 i en anden version. Her står bl.a. om Jesus: "I ham var liv, og livet var menneskers lys. Og lyset skinner i mørket, og mørket greb det ikke." Og i Johannes-evangeliet kap. 8, vers 12 siger Jesus: Jeg er verdens lys, den der følger mig skal aldrig vandre i mørket men have livets lys.

Ifølge kristendommen er Jesus et sandt lys for mennesker, fordi han kommer fra Gud og viser mennesket, hvordan det er godt at leve, og fordi han omslutter det med Guds kærlighed.

I mange kirker findes lysglober, hvor besøgende kan tænde lys for at mindes en afdød, sende en bøn enten til Gud eller en man har kær.

2. december

UNDERVISNINGSFORSLAG

Læs dagens afsnit i Mors juleønske.
Sæt dagens klistermærke på.
(Se plakat på side 6).

LYS

Fælles:

Ud fra baggrundteksten fortælles om lyset, med særlig fokus på kalenderlyset. Lav en klasse-samtale om lys. Afhængig af klassetrin, kan I tage udgangspunkt i nogle af nedenstående spørgsmål:

- Hvad bruger vi kalenderlyset til?
- Hvorfor har vi stearinlys? Historisk set? Og nu?
- Har eleverne stearinlys derhjemme? Hvorfor?
- Ordet Lys bliver brugt på mange måder og i forskellige ordsprog.
Kan eleverne komme på nogle?

Aktivitet:

Den lette:

Lad eleverne klippe og dekorere deres eget papir-kalenderlys. Brug evt. kopiark 4.
Hver dag indtil jul klipper de en dato af lyset nedefra.

Den svære:

Lad eleverne læse teksten om lys (kopiark 5). Herefter skal eleverne ud på gulvet og lave mix and match med oplysningerne fra teksten. Hver elev skal have et kort (kopiark 6 skal klippes ud). Eleverne skal nu gå rundt mellem hinanden og finde den de passer sammen med, så kortene passer sammen. Et spørgsmål og det rigtige svar er et match.
Øvelsen kan laves flere gange, hvor eleverne trækker et nyt kort. Eller eleverne kan selv lave flere kort, som kan handle om andre ting op til jul.

I SKAL BRUGE:

Den lette: Papir til at tegne kalenderlys eller kopiark 4

Den svære: Kopiark 5, som eleverne skal læse. Kopiark 6 som skal klippes ud.

Dagens kopiark findes på Morsjuleoenske.dk under 2. december.

BAGGRUNDSVIDEN TIL LÆREREN

Glade jul, dejlige jul

Glade jul er den danske udgave af den tyske salme Stille Nacht, heilige Nacht (Stille nat, hellige nat). Det er en af de mest kendte danske julesalmer. På engelsk kendes den som Silent Night. B.S. Ingemann skrev i 1850 teksten til en melodi fra 1818, som blev komponeret af den østrigske lærer Franz Xaver Gruber. Melodien er kendt som julesang i store dele af verden.

Den originale tysksprogede udgave, med tekst af præsten Joseph Mohr, blev første gang spillet d. 24. december 1818 i pastor Mohrs kirke i Oberndorf nær Salzburg i Østrig.

Den engelske udgave af "Glade jul" har titlen "Silent Night". Den fik i 1863 tekst af pastor John Freeman Young. John Freeman Young (30. oktober 1820 – 15. november 1885) var en amerikansk præst, biskop og oversætter. Den engelske udgave af sangen, Silent Night, er indspillet i utallige versioner med bl.a. Bing Crosby og Elvis Presley. Melodien er kendt som julesang i store dele af verden, og der er efter sigende mere end 300 oversættelser af Stille Nacht, heilige Nacht.

Ingemanns tekst er ikke en oversættelse af den oprindelige østrigske salme. Ingemann skrev sin helt egen version i hhv. 1850 og 1852, hvor man tydeligt kan genkende hans tro og sprog. Ingemann holdt meget af ord, som vækker vores fantasi og undren: Paradis-grønt, lønlig, himmelsk lyd, sjunge, Himmerigs dør oplukt. Ingemann var overbevidst om, at de engle, der i dag daler ned i skjul og derfor er usynlige, er de samme engle, som hyrderne åbenlyst kunne se ude over marken den første julenat.

Ordforklaring til salmen

Vers 1:

Hid de flyve med Paradis-grønt = De kommer her med en plante fra Paradisets have

Lønlig iblandt os de gå = De går skjult rundt iblandt os

Vers 3:

Salig er englenes sang = Lykkebringende er englenes sang

Vers 4:

Fryd dig, hver sjæl, han har frelst! = Vær glad for alle dem som Jesus har hjulpet

5. december

UNDERVISNINGSFORSLAG

Læs dagens afsnit i Mors juleønske.
Sæt dagens klistermærke på.
Placer genbrugsbutikken i Mørkøv på kortet
(Se plakat på side 6).

GLADE JUL, DEJLIGE JUL

Fælles:

Syng salmen sammen (findes på kopiark 7). Fortæl kort om salmen med udgangspunkt i baggrundteksten. Bla. at Ingemann har skrevet den på dansk, men at det er en af de mest sunget sange i verden, da den findes på mange sprog.

Der er rigtig mange engle i Ingemanns tekst. Fortæl om engle, stikord:

- Engel betyder sendebud.
- Der findes mange forskellige engle i Bibelen.
- Ærkeengle - fx Gabriel, som fortæller Maria, at hun er gravid.
- Skytsengel - nogle tror på, at alle har en skytsengel, der passer på dig fra fødslen.
- Engle på juletræet - englene på marken, der fortalte hyrderne om Jesu fødsel.
- Engle er ikke kun noget kristent: Ærkeenglene Gabriel og Michael mfl. er også med i Koranen/muslimernes fortællinger.

Aktivitet:

Den nemme:

Lad eleverne tegne en engel, måske en skytsengel som har nogle særlige evner og styrker. Skal den have et flammesværd eller bløde englevinger?

Den svære:

Der er mange "billeder" i Glade jul, dejlige jul. Lad eleverne vælge et vers/"billede" som de skal illustrere.

OBS! KViST udbyder et projekt udelukkende om engle i foråret 2023. Læs mere på kirkekvist.dk

I SKAL BRUGE:

Kopiark 7 med sangtekst til Glade jul, dejlige jul

Papir og farveblyanter

Dagens kopiark findes på Morsjuleønske.dk under 5. december

BAGGRUNDSVIDEN TIL LÆREREN

Sankt Nikolaj

Alle børn ved, hvem julemanden er, og nogle børn ved måske også, hvad han hedder på engelsk: Santa Claus. Hvad de færreste børn ved, er, at julemanden faktisk har sin oprindelse i en kristen helgen: Sankt Nikolaj. Ligesom langt de fleste andre helgener har Sankt Nikolaj også sin egen navnedag, hvor han fejres – også i protestantiske lande – nemlig den 6. december. Sandsynligvis levede Nikolaj i det fjerde århundrede i Lykien (i dag Tyrkiet ved Antalya). Han var biskop i Myra og deltog i det første fælles kirkemøde, som fandt sted i Nikæa i år 325, hvor mange af grundstenene til den kristne kirke og tradition blev lagt. I 336 skulle han efter sigende have holdt den første Christmas-messe (julegudstjeneste) til fejring af Kristi fødsel.

Legenderne om biskop Nikolaj er mange. Den, der har gjort Nikolaj til julemanden, er dog legenden om dengang, han anonymt tre gange kastede guldstykker ind ad vinduet til en fattig mand, der ingen medgift havde til sine døtre og derfor ikke kunne få dem gift. Dermed blev Nikolaj knyttet til gavmildhed og gavegivning.

Christian den 3.s Bibel

Da reformationen indtraf i 1536, og Danmark gik fra den katolske tro til den luthersk-protestantiske, var det naturligt, at man ønskede sig en bibel på dansk, fordi Luther jo netop havde kæmpet for, at alle skulle have direkte adgang til Guds ord. Kong Christian 3. valgte nogle kyndige folk, som skulle lave en fuldstændig oversættelse ud fra Luthers bibeloversættelse, og i 1550 udkom Christian 3.s Bibel i et oplag på ikke mindre end 3.000 eksemplarer. Prisen var fem daler, vel nogenlunde svarende til, hvad en god ko var værd. En så dyr bog var naturligvis ikke beregnet til private, men først og fremmest til brug i kirkerne. Den blev også indkøbt til de fleste kirker – eller doneret til dem.

Christian 3.s Bibel i Fårevejle blev ligesom mange andre bibler boltet til degnestolen for at undgå tyveri. Bibelen er fuld af en tidligeres præst håndskrevne noter og kommentarer til menighedens dårskab, og så forsvandt den i mange år. Man kan ved besøg i kirken få bibelen forevist og høre mere om dens historie.

Bibelens opbygning

Ordet "bibel" betyder "bog" på græsk ("bibliotek" er et "bog-sted"), men Bibelen er faktisk ikke en bog, men en samling af bøger – 66 af slagsen. Bibelen er opdelt i to hoveddele: Det Gamle Testamente (bestående af 39 bøger) og Det Nye Testamente (bestående af 27 bøger). Bibelen blev samlet i det fjerde århundrede, men de enkelte bøger er nedskrevet gennem 1000 år, og nogle af fortællingerne er endnu ældre.

I Det Nye Testamente finder man de fire evangelier, der omhandler Jesu liv og død, og Lukasevangeliet indledes med Jesu fødsel (Lukasevangeliet kapitel 2, vers 1-21), men hele julefortællingen, som de fleste af os kender den med fx de tre vise mænd, englens på marken osv., er sammenstykket af flere forskellige evangelier, ja, nogle af tingene er slet ikke med i Bibelen. Fx står der ingen steder, at det var en stald, Jesus blev født i. Det er læst ud af konteksten.

6. december

UNDERVISNINGSFORSLAG

Læs dagens afsnit i Mors juleønske.
Sæt dagens klistermærke på.
Placer Fårevejle kirke på kortet.
(Se plakat på side 6).

BIBELEN

Fælles:

Bibelen

Vis eleverne en bibel. Alt efter klassetrin kan der fortælles om Bibelens opbygning, opdelingen i Gammelt og Nyt Testamente. I Det Gamle Testamente er fortællingerne om Adam og Eva, Noas ark osv., og i Det Nye Testamente står fortællingerne om Jesus, bla. beretningen om Jesu fødsel. Det er det sted i Bibelen, som Maria og Nikolaj skal finde for at løse opgaven.

Kopiark 8 kan bruges som hjælp, hvis man gerne vil gå lidt mere i dybden med, at Bibelen indeholder mange forskellige bøger med mange forskellige forfattere.

Vis hvordan man slår op i en bibel. Eleverne skal evt. bruge dette, hvis de laver aktiviteten med at hjælpe Maria og Nikolaj med dagens gåde.

Mere om Sankt Nikolaj?

På hjemmesiden findes en lille tegnefilm der fortæller om Sankt Nikolaj og julemanden, så hvis I har lyst til at vide mere om han kan den vises.

(Vær opmærksom på at det er samme film, som var med i sidste års julekalender).

Aktivitet

Bibelen - Løs gåden

Hjælp Maria og Nikolaj med at løse gåden, som de finder i kuverten i Fårevejle Kirke. Eleverne skal bruge en bibel og slå op på Lukasevangeliet, kapitel 2, vers 7. Her skal de finde Bogstav nr. 9, bogstav nr. 4, bogstav nr. 11, og bogstav nr. 10. De fire bogstaver danner bynavnet Tuse (som ligger ved Holbæk). Eller eleverne kan bruge kopiark 9, som gør det hele meget nemmere. Lad eventuelt eleverne lave kodebeskeder til hinanden.

I SKAL BRUGE:

Bibelen: En bibel, evt. kopiark 8 og 9.

Sankt Nikolaj: Filmen på morsjuleønske.dk

Dagens kopiark findes på Morsjuleønske.dk under 6. december

BAGGRUNDSVIDEN TIL LÆREREN

Beretningen om Jesus' fødsel - i punktform

- Maria bliver gravid (Gud har sendt en engel, som har fortalt, at hun skal bære Guds barn).
- Kejser Augustus befaler, at der skal være folketælling. Alle skal tælles i deres slægs by.
- Maria og hendes forlovede Josef går til Bethlehem - som er Josef slægts by.
- De kan ikke finde et sted at sove i Bethlehem, så de ender i en stald.
- Maria føder Jesus og ligger ham i en krybbe.
- På en mark tæt på kommer en engel til syne foran nogle hyrder. Englen fortæller dem, at der er født en frelser, og at han ligger i en krybbe.
- Hyrderne finder Jesus, Maria og Josef i stalden.
- Senere kommer de tre vise mænd. De er blevet ført til stalden og den nyfødte Jesus vha. en stor ledestjerne. De forudsiger, at Jesus bliver en stor konge.

Kalkmalerierne i Tuse Kirke

Tuse Kirke er tæt dekoreret med smukke og detaljerede kalkmalerier, så meget, at kirken er kommet på UNESCOs liste over verdens kulturarv.

Kirken er dekoreret med karakteristiske zigzag-ornamenter, og de fleste af motiverne er hentet fra Bibelen, men også kirkens skytshelgen Sankt Olaf er portrætteret ved siden af prædikestolen. Kalkmalerierne er fra ca. 1460, og de er fremstillet af Isefjordsværkstedet eller Isefjordsmesteren, som værkstedet også bliver kaldt. Det værksted har udsmykket mange kirker, fx i Bregninge Kirke og Gerlev Kirke i perioden 1460-1480. I alt har vi kendskab til omkring 25 kirker i det nordlige Sjælland, som de har udsmykket. Værkstedets stil er kendetegnet ved gotisk malestil med zigzag-ornamenter og små stregstjerner som baggrund.

Kalkmalerier

I mange danske kirker er der velbevarede kalkmalerier. De overlevede reformationen, hvor kalkmalerier i andre nordeuropæiske lande blev ødelagt, fordi man fandt dem for katolske i deres udtryk. Man har altid kalket dem over, når man blev træt af dem. I middelalderen gjorde man det med nye kalkmalerier, og i slutningen af 1700-tallet og begyndelsen af 1800-tallet med hvid kalk, fordi moden dikterede hvide kirkerum. I slutningen af 1800-tallet opstod fornyet interesse for kalkmalerierne, og flere blev fremdraget ved at fjerne de overliggende kalklag. Motiverne kan være meget forskellige, men de fleste tager deres udgangspunkt i Bibelen og i helgenberetninger.

Kalkmalerierne i Danmark er fra mellem år 1100 og 1600. De findes i dag næsten udelukkende i vores kirker, fordi de verdslige bygninger er borte eller ganske forvandlet, men de har været i næsten alle betydningsfulde bygninger.

I dag kendes kun få af de kunstnere, der står bag kalkmalerierne. Nogle er identificeret som den samme person eller det samme værksted, hvis stil går igen i flere kirker som fx Isefjordsværkstedet.

7. december

UNDERVISNINGSFORSLAG

Læs dagens afsnit i Mors juleønske.
Sæt dagens klistermærke på.
Placer Tuse Kirke på kortet.
(Se plakat på side 6).

JESUS' FØDSEL eller NISSER OG JULEMAND?

Fælles:

Jesus' fødsel

I Tuse kirke finder Maria og Nikolaj kalkmaleriet med Jesus' fødsel. Genfortæl beretningen om Jesus' fødsel. (se baggrundsviden).

Nisser og julemand?

Kig sammen på kalkmaleriet fra Tuse Kirke (kopiark 10). Det ligner nisser og en julemand, men forestiller Jesus, der er i skole med andre jødiske børn og deres lærer. Faktisk står der nærmest ingenting i Bibelen om, hvad Jesus lavede som barn, så at han har gået i skole, er noget, man har gættet på. Lad eleverne være med til at gætte: Hvad tror de, at eleverne og Jesus laver? Og hvad siger læreren?

Aktivitet:

Jesus' fødsel

Hver elev skal lave en tegning eller en tegneserie. De kan enten selv vælge hvilken del af historien, de helst vil tegne, eller de kan i en gruppe beslutte, hvem der skal tegne hvilken tegning. De danskfagligt stærke elever kan skrive nedenunder tegningen, hvad der sker på billedet, eller de kan lave talebobler. Hvis der er tid, kan man fælles gennemgå historien igen, og i denne omgang også vise tegningerne.

Alternativt kan man hænge tegningerne op som tegneserier i klassen.

Nisser og julemand?

Del eleverne op i grupper med seks, og lad dem lave nogle små teaterstykker. Alle grupper skal starte med at stå helt som på kalkmaleriet (kopiark 9), og så skal teaterstykket udvikle sig derfra. Alle teaterstykker skal slutte med, at eleverne i stykket går hjem fra skole. Lad eleverne vise de små stykker for hinanden.

I SKAL BRUGE:

Jesu fødsel: Papir og farveblyanter

Nisser og julemand?: Kopiark 10

Dagens kopiark findes på Morsjuleønske.dk under 7. december

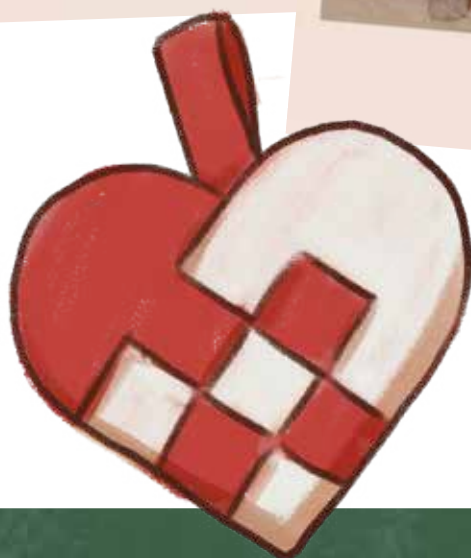

BAGGRUNDSVIDEN TIL LÆREREN

Kalkmalerierne i Ågerup Kirke

Ågerup Kirke er kendt for sine særlige kalkmalerier. Hundrevis af motiver pynter kirkens hvælvinger. Kirken er blevet malet ad flere omgange – første gang omkring år 1350, og af disse malerier er der kun et enkelt motiv tilbage: lige over for indgangsdøren. Samme værksted har også malet i Butterup og Tølløse kirker.

I begyndelsen af 1500-tallet kom Ågerupmaleren på besøg og satte sit særlige præg på kirken: det særlige bylandskab, som kalkmalerierne består af. Kort tid efter Ågerupmalerens besøg i kirken kom reformationen til Danmark, og de meget katolske kalkmalerier blev snart overdækket med hvid kalk. Men i slutningen af 1800-tallet blev man klar over, at de stadig var der – og i 1915 kom Nationalmuseet og bankede de mange lag kalk af i Ågerup Kirke og restaurerede dem.

8. december

UNDERVISNINGSFORSLAG

Læs dagens afsnit i Mors juleønske.
Sæt dagens klistermærke på.
Placer Ågerup Kirke på kortet
(Se plakat på side 6).

HVAD ER EN REBUS ?

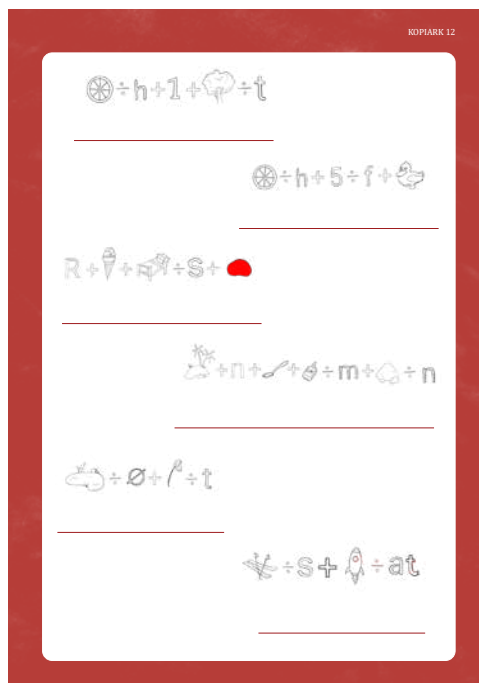
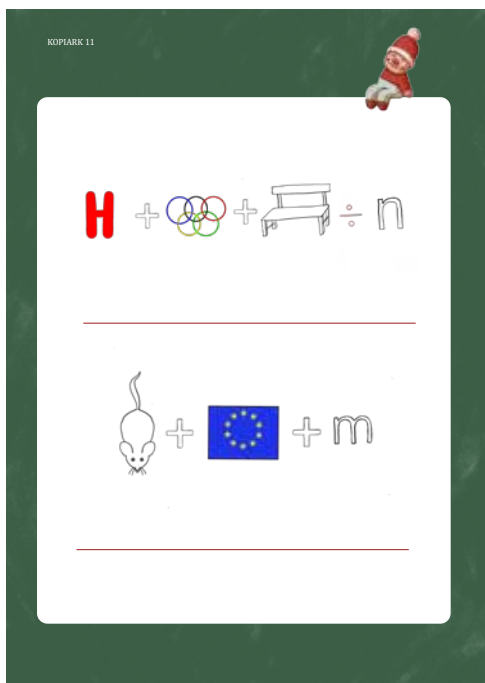
Fælles:

I skattejagten skal Maria og Nikolaj løse en rebus. Men hvad er en rebus?
Forklar det evt. ved at løse rebussen, som Maria og Nikolaj har fået, sammen (kopiark 11).
Rebusens resultat er *Holbæk Museum*.

Aktivitet:

Lav julerebusserne på kopiark 12 parvis med fælles opsamling. De er nok lidt svære for 1. klasse, så der kan de laves fælles.

Lad de ældste klasser eller dygtigste elever selv lave nogle rebusser, evt. på computer, så de kan finde tegninger på nettet.

I SKAL BRUGE:

Kopiark 11 og 12

Dagens kopiark findes på Morsjuleønske.dk
under 8. december

BAGGRUNDSVIDEN TIL LÆREREN

Holbæk Museum

Den udstilling som er beskrevet i Mors juleønske er en af Holbæk Museums faste udstillinger. De skriver sådan her om udstillingen på deres hjemmeside:

Udstilling om Holbæk: fjorden, byen og oplandet fra middelalderen til 1870.

Forhuset er en bindingsværksbygning i sen-renæssance stil. Bygget omkring 1670 af sognepræst Søren May som privatbolig. Bygningen er i en etage med en stor gennemgående kvist og har stort set det samme udseende, som ved opførelsen.

Hvorfor giver vi gaver til jul?

Traditionen med at give gaver i årets mørkeste tid er ikke udsprunget af kristendommen. Allerede inden fejringen af Jesu fødselsdag i Romerriget, gav romerne hinanden gaver på denne årstid i forbindelse med forskellige festligheder.

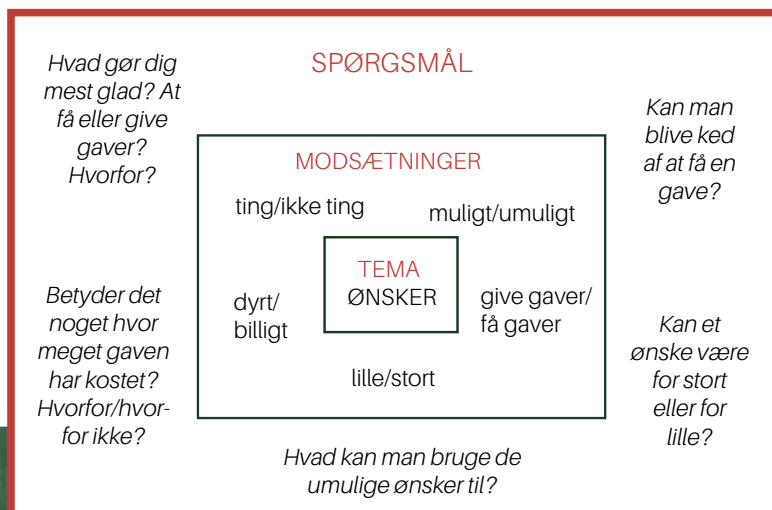
De kristne kunne nemt slå den gamle skik sammen med den kristne tro, og begrunde gavegivningen med, at de vise mænd gav det lille Jesusbarn gaver. Af samme årsag blev gaverne givet på Jesus fødselsdag d. 25. december. I de nordiske lande blev dette dog med tiden til d. 24. december om aftenen, fordi man mente, at en ny dag begyndte, når mørket faldt på. Derfor holdes der jul med uddeling af gaver d. 24. december i Danmark, hvorimod fx. USA, England mfl. først giver gaver d. 25. december om morgnen.

Filosofi med børn

Inspirationen til dagens filosoføvelse/samtale er hentet i Lærke Groth og Dorete Kallesøes lille bog "Lommefilosoffen - Håndbog i filosofi med børn". Man kan også læse meget mere om filosofi med børn på filosofipatroljen.dk.

Brainstorm til filosofisk samtale om ønsker:

9. december

UNDERVISNINGSFORSLAG

Læs dagens afsnit i Mors juleønske.
Sæt dagens klistermærke på.
Placer Holbæk Museum på kortet.
(Se plakat på side 6).

(JULE)ØNSKER

Fælles:

Fortæl eleverne hvorfor vi, historisk set, giver gaver til jul. (Se baggrundsviden).

Aktivitet:

Klassen skal nu lave en filosofisk øvelse/samtale om "ønsker". Se baggrundsviden.

1) Opvarmning: 1-2-3-sæt-jer-ned. Eleverne skal sidde på stole i en rundkreds. Alle rejser sig op og nu skal eleverne prøve at sætte sig ned en ad gangen, uden at nogen sætter sig ned samtidig. Sker det, skal man begynde forfra. Øvelsen skærper koncentrationen på hinanden.

2) Stimulus - inspiration: Lad eleverne kigge på tegningen på kopiark 13 og huske tilbage på Nikolajs overvejelser om ønsker. De skal nu have 1-2 minutter til selv at tænke. Er der noget der undrer dem? Hvad kommer de til at tænke på? Hvilke spørgsmål giver det?

3) Formuler et filosofisk spørgsmål: Inddel eleverne i grupper eller to og to. De skal nu sammen finde på store spørgsmål eller ideer om det at ønske sig noget. Gruppen vælger et fælles spørgsmål og skriver det ned på et A4 papir (evt. børnestavning eller med hjælp fra en voksen).

4) Valg af fælles spørgsmål: Alle spørgsmål bliver givet til læreren som læser dem op et efter et. Hvis to spørgsmål er meget ens kan de "lægges sammen". Når alle er læst op, skal der med håndsoprækning stemmes om, hvilket spørgsmål der skal bruges som udgangspunkt for den fælles samtale. Dette kan gøres blindt (alle lukker øjnene) så man undgår, at venner følger hinanden.

5) Fælles samtale: Brug en bold eller en pind som viser, hvem der har ordet. Start med at ridse samtaleens regler op. Brug evt. egne regler, eller brug dem du synes passer til klassetrinnet. Disse anbefales af filosofipatroljen: 1) Kig på og lyt til den der taler. 2) Tal kort og klart. 3) Byg på fra den sidste taler. Fx start med at sige jeg er enig/uenig. 4) Begrund dit udsagn (hvorfor?). Vær opmærksom på at eleverne skal tale til og med hinanden og ikke kun til læreren. Se baggrundsviden hvor der er lavet en brainsstorm som inspiration i forhold til emnet.

6. Afrunding: Til slut får alle lov til at sige et sidste ord. Bolden/pinden går en runde. Hvis man ikke har noget at tilføje giver man den blot videre. Man behøver ikke at samle op på en filosofisk samtale, da der jo ikke skal være en konklusion.

I SKAL BRUGE:

Kopiark 13 på morsjuleoenske.dk
Plads til at side i rundkreds
En bold eller pind

BAGGRUNDSVIDEN TIL LÆREREN

Kirkeskibe

Kirkeskib er små modelskibe, der hænger som udsmykning i kirker landet over. Det ældste danske kirkeskib findes i Ho ved Varde og er fra begyndelsen af 1600-tallet. Oprindeligt synes kirkeskibene at have været takkegaver fra søfarende, der havde overlevet farefulde sejlads. Siden er kirkeskibene oftest privatdonationer til kirkens udsmykning.

Med sine ca. 1000 kirkeskibe er Danmark det land i verden, der har flest af denne særlige form for kirkelig udsmykning. Kirkeskibene er modeller af rigtige skibe. Ofte er det sejlskibe, der laves en model af, men det kan også være dampskibe, ja, sågar vikingeskibe. Den mest populære skibsmodel er Fregatten Jylland, som hænger i over 30 danske kirker, men mange steder hænger også skibe, som bærer en mere lokal historie.

Det er vigtigt ikke at forveksle modelskibet med det centrale rum med bænke i kirken, der forvirrende nok også kaldes for kirkeskibet eller bare skibet.

Elevtekst til højtlesning

Et kirkeskib er en lille model af et rigtigt skib, som hænger som pynt i en kirke. Det hænger tit højt oppe i kirken, så man ikke kan røre ved det. Det ældste kirkeskib er ca. 400 år gammelt og hænger i en kirke tæt ved Varde i Jylland.

I starten blev kirkeskibene givet af sømænd som gaver til kirken. Sømændene var taknemmelige over for Gud, fordi de havde overlevet en farlig rejse på havet.

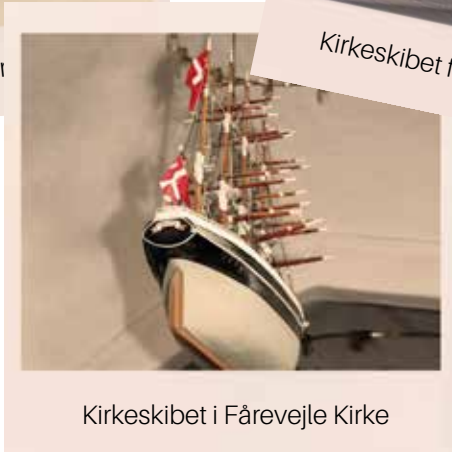
Der er ca. 1000 kirkeskibe i Danmark, og det gør Danmark til det sted i verden, hvor der hænger flest kirkeskibe.

Kirkeskibet i Bringst

Kirkeskibet fra Ågerup Kirke

Kirkeskibet i Fårevejle Kirke

12. december

UNDERVISNINGSFORSLAG

Læs dagens afsnit i Mors juleønske.
Sæt dagens klistermærke på.
Placer Bringstrup kirke på kortet.
(Se plakat på side 6).

KIRKESKIBE

Fælles:

Start med en kort snak om kirkeskibe. Ved alle, hvad et kirkeskib er? (Vær opmærksom på, at vi også kalder en del af kirkebygningen for kirkeskibet, men det er ikke det samme). Er der nogen, der har lagt mærke til, om der er et kirkeskib i deres lokale kirke?

Læs evt. elevteksten om kirkeskibe op (se Baggrundsviden til læreren).

Aktivitet:

Lad eleverne skrive eller tegne en historie om en lille nisse, der bor på et kirkeskib.
Hjælp evt. fantasien på vej med følgende spørgsmål:

- Den lille nisse kigger ud over rælingen på kirkeskibet, fordi der er en mærkelig lyd i kirken. Hvad sker der?
- En stor mand piller kirkeskibet ned. Hvor skal det hen? Ud på havet? Til et børneværelse? Eller på et spændende museum?

Opgaven kan også gøres mere konkret ved, at eleverne SKAL bruge en eller flere af ordene: Præst, kirke, julegave, snevejr, salme, smuk (...eller nogle andre I evt. finder på sammen).

Eleverne kan også kigge på billedet på kopiark 14 og skrive på linjerne.

I SKAL BRUGE:

Kopiark 14 - findes på
Morsjuleønske.dk under
12. december

BAGGRUNDSVIDEN TIL LÆREREN

Helgener

I den katolske kirke tilbydes mange helgener (omkring 6000). Der er mange typer helgener, men fælles for dem er, at de i deres liv har været et godt eksempel for troende. De kan fx have været særlig barmhjertige eller gavmilde eller have lidt martyrdøden. Tanken er, at beder man til en helgen, vil denne helgen gå i forbøn for en hos Gud og hjælpe og beskytte en. Katolske kirker indvies til en helgen, som så tænkes at beskytte kirken, området eller en særlig gruppe mennesker.

I den protestantiske kirke har helgener mistet sin betydning, fordi tanken her er, at alle har direkte adgang til Gud. Legenderne benyttes dog fortsat som gode eksempler og historier. Mange kirker har skiftet navn gennem tiden, men i Danmark har vi dog stadig en del kirker, der bærer deres oprindelige katolske navn, bla. Skt. Nikolai Kirke i Holbæk og Sct. Bendts Kirke i Ringsted.

Sankta Lucia

De fleste børn ved, hvad et luciaoptog er, men hvem er Lucia egentlig? Sankta Lucia er endnu en katolsk helgen. Hun fejres den 13. december – herhjemme i form af luciaoptog, men i de katolske lande er traditionerne lige så talrige som legenderne om Lucia.

Sandsynligvis blev Lucia født ind i en velhavende familie på Sicilien i år 283. I en ung alder lod hun sig døbe. Det var farligt på den tid, fordi kristne blev forfulgt. Lucia hjalp med at skjule medkristne på flugt, og om natten vovede hun sig udenfor med mad til sine medkristne i katakomberne, og for at finde vej i mørket havde hun bundet en krans om hovedet og sat lys i den. Herfra stammer traditionen med luciaoptoget – i øvrigt betyder hendes navn "lys" på latin.

Lucia var også jomfru til sin død. Hun nægtede at gifte sig trods pres fra forældrene. I stedet videde hun sit liv til Kristus. Derfor fik hun tilnavnet "Kristi brud". Den, der går forrest i luciaoptoget, kaldes netop en brud og har en brudekrone og en hvid kjole på (det har alle i optoget i dag) for at henvise til, at hun ofrede alt for troen.

Traditionen med luciaoptog er relativt ny og stammer fra 1928, hvor en svensk avis kårede Stockholms Lucia. I dag har hver eneste svenske by sin egen Lucia. I Danmark var det første luciaoptog i Scala under besættelsen. Sidenhen er det blevet en fast del af de fleste skolers julefest.

Luciasangen, som vi kender den i Danmark, er oprindeligt en italiensk sang, der handler om lokaliteten Lucia syd for Napoli. Men i dag er sang, optog og julen for de fleste flettet ind i hinanden.

13. december

UNDERVISNINGSFORSLAG

Læs dagens afsnit i Mors juleønske.
Sæt dagens klistermærke på.
(Se plakat på side 6).

SANKTA LUCIA

Fælles:

Hvad ved klassen om Sankta Lucia? Kan de huske, hvad en helgen er?
Fortæl om helgener og historien om Sankta Lucia (se evt. baggrundsviden til læreren).
Syng Luciasangen kopiark 15.

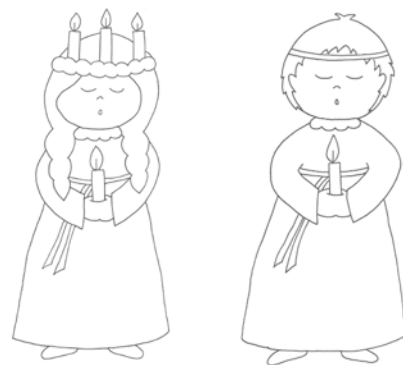
Aktivitet:

Den nemme:

På kopiark 16 er tegnet en skabelon til en luciadreng eller -pige.
Lad eleverne farve de dele der skal farves (kjolerne plejer jo at være hvide) og klippe figuren ud. Herefter kan de hænges op som et optog et sted i klassen.

Den svære:

På kopiark 17 er en skabelon til lucialysholdere.
De skal farves, klippes og limes sammen om et elektrisk fyrfadslys.
Sæt lucialysholderne op som et optog i klassen.

I SKAL BRUGE:

Kopiark 15, 16, 17

Dagens kopiark findes på Morsjuleønske.dk under 13. december

BAGGRUNDSVIDEN TIL LÆREREN

Kalkmalerier

I mange danske kirker er der velbevarede kalkmalerier. De blev malet i middelalderen, så alle kunne se bibel- og helgehistorierne og blev mindet om, hvordan de skulle opføre sig. Præsten messede på latin, og det kunne menigmand ikke forstå, derfor kunne de i stedet kigge op i kirkens hvælvinger.

Kalkmalerierne i Danmark overlevede reformationen, hvor de i andre nordeuropæiske lande blev ødelagt, fordi man fandt dem for katolske i deres udtryk.

Man har altid kalket dem over, når man blev træt af dem. I middelalderen gjorde man det med nye kalkmalerier, og i slutningen af 1700-tallet og begyndelsen af 1800-tallet med hvid kalk, fordi moden dikterede hvide kirkerum. I slutningen af 1800-tallet opstod fornyet interesse for kalkmalerierne, og flere blev fremdraget ved at fjerne de overliggende kalklag.

Kalkmalerierne i Danmark er fra mellem år 1100 og 1600. De findes i dag næsten udelukkende i vores kirker, men der var kalkmalerier i næsten alle betydningsfulde bygninger i middelalderen. I dag kendes kun få af de kunstnere, der står bag kalkmalerierne. Nogle er identificeret som den samme person eller det samme værksted, hvis stil går igen i flere kirker.

Danmarkshistorie for folket

Danmarkshistorie for Folket blev oprindeligt udgivet i Ekstra Bladets Lørdagstillæg. Den er tegnet og skrevet af Claus Deleuran i årene 1987-1996. Der er udgivet 9 bind til og med Vikingetiden. Det var planlagt, at den skulle være gået hele vejen op i tiden, men Claus Deleuran døde desværre inden værket var fuldført.

UNDERVISNINGSFORSLAG

Læs dagens afsnit i Mors juleønske.
Sæt dagens klistermærke på.
(Se plakat på side 6).

KALKMALERIER OG KOPIER

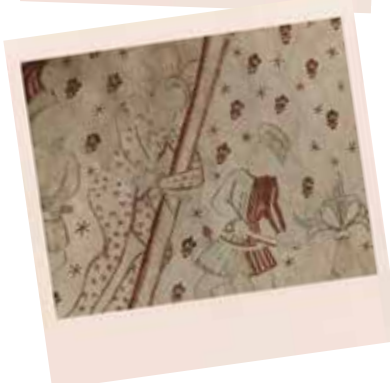
Fælles:

Vis kopiark 18 på tavlen. Her kan eleverne se kalkmaleriet som har dannet baggrund for tegningen i Danmarkshistorie for Folket. Kalkmalerier viser oftest fortællinger fra bibelen. Fortæl vha. *Baggrundsviden til læreren* om kalkmalerierne og deres funktion i middelalderen.

Aktivitet:

Lad eleverne vælge et af de kalkmalerier som Maria og Nikolaj har stødt på ind til nu (de kan ses på kopiark 19). Nu skal eleverne selv lave en moderne eller anderledes udgave af kalkmaleriet. Eleverne kan også skrive under deres egen tegning, hvilken historie billedet forestiller.

I SKAL BRUGE:

Kopiark 18 på tavlen

Kopiark 19 til hver elev

Dagens kopiark findes på Morsjuleønske.dk
under 14. december

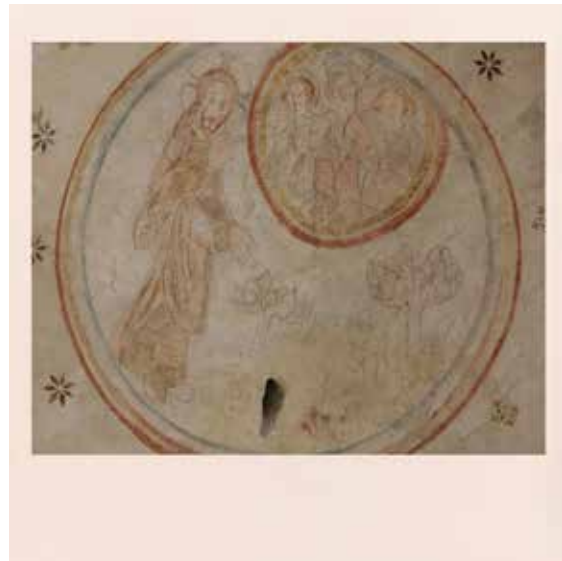
BAGGRUNDSVIDEN TIL LÆREREN

Kalkmalerierne i Vester Broby Kirke

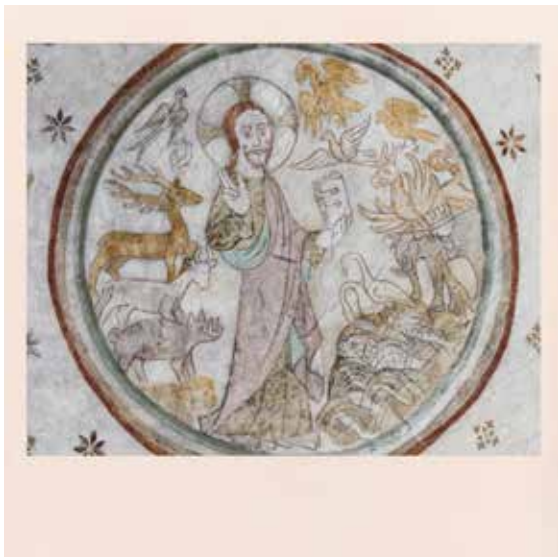
Vester Broby Kirke er især kendt for sine kalkmalerier. De blev malet fra ca. 1150 til engang i 1400-tallet. Især de fine cirkler med skabelsesberetningen og kalkmaleriet, hvor et menneske sidder i et træ mellem en enhjørning og en drage er noget særligt.

Gud skaber sol, måne og jord

Gud skaber Paradisets have

Gud skaber dyrene

Mand oppe i et træ mellem enhjørningen (symbol på Jesus og det gode) og dragen (symbol på det onde)

15. december

UNDERVISNINGSFORSLAG

Læs dagens afsnit i Mors juleønske.
Sæt dagens klistermærke på.
Placer Vester Broby Kirke på plakaten.
(Se plakat på side 6).

SVAGHEDER OG STYRKER

Fælles:

Klassemøde om at stjæle

Lav et klassemøde, hvor eleverne snakker om Nikolajs handling og dilemma med pokémonkortet. Hvis klassen har mange elever og mulighed for to voksne, er det smart at dele klassen op. Sæt eleverne i en rundkreds. Læreren sidder også i rundkredsen. Start med at fortælle om de to klassemøde-regler:

- Hvis man vil sige noget, rækker man hånden op. Så skriver læreren en på talerlisten, og man kan tage hånden ned. Læreren holder styr på talerækken og fortæller, når man må sige noget.
- Man skal tie stille og lytte til de andre.

Indstil et æggeur eller en telefon til 5-12 min. afhængigt af klassetrin, og hvor nemt de som gruppe har ved at lytte til hinanden. Fortæl eleverne, hvor længe de skal sidde i rundkredsen.

Hjælpe spørgsmål til klassesamtalen:

- Hvorfor tager Nikolaj pokémonkortet?
- Hvordan har Nikolaj det med, at han har taget kortet? Hvordan ville du have det?
- Hvordan tror I, Simon har det? Hvad tror du, at du ville tænke og føle, hvis en af de ting, du var rigtig glad for, blev taget?
- Hvad skal Nikolaj gøre? Hvorfor, hvorfor ikke og evt. hvordan?

Aktivitet:

Julespillekort

Lad eleverne lave deres egne julespillekort ala Pokémonkort. Figurerne på kortene skal have forskellige evner i forskellige sværhedsgrad, så man kan spille med dem. Som styrkemærker kan fx. bruges: Alder, styrke i smag, julestemning, hellighed. Se eksemplerne herunder. Eleverne skal tegne til. De ældste elever kan finde oplysninger om deres juleting på nettet. Lad eleverne afslutte med at spille med deres kort.

SANKT NIKOLAJ:
Alder: 1670 år
Styrke i smag (fra 0-10): 0
Julestemning (fra 0-10): 4
Hellighed (fra 0-10): 8

VANILJEKRANS:
Alder: 180 år
Styrke i smag (fra 0-10): 8
Julestemning (fra 0-10): 7
Hellighed (fra 0-10): 0

I SKAL BRUGE:

Plads til at sidde i rundkreds til klassemødet
Karton skåret ud i spillekortsstørrelse

BAGGRUNDSVIDEN TIL LÆREREN

Henrik Swane og Malergården

Henrik Swane (f. 1929) kommer af den berømte malerfamilie Swanerne. Han er søn af Sigurd og Agnete Swane. Forældrene bosatte sig i 1934 i Odsherred, hvor de opførte Malergården. Her boede de til deres død. Henrik havde to søstre, Hanne og Gerda, og alle tre søskende kom på kunstakademiets malerskole, men Henrik Swane gennemførte aldrig, for udlængslen var for stor, og han rejste i 1950 med den øvrige familie gennem Tyskland og Frankrig til Spanien og Portugal. Det blev den første af mange rejser til Spanien og Portugal for Henrik Swane.

Mens Sigurd Swane var meget optaget af religiøse motiver, var sønnen mere optaget af mennesker. Derfor valgte Henrik Swane i 1962 endegyldigt fotografiet som medie og lagde maleriet bag sig. Gennem årene er det blevet til tusindvis af fotografier fra Malergården, fra de årelange udlandsophold og fra begivenheder i København og det øvrige Danmark – fra statsministre over stuntshows til demonstranter og aktivister. Altid havde Henrik Swane mennesket i fokus.

Malergården blev overdraget til Odsherreds Kunstmuseum den 1. april 2004, efter Gerda Swanes død, og den åbnede som museum i 2005. Siden overtog Museum Vestsjælland stedet. Henrik Swane boede i en sidefløj indtil sin død i 2011, og han efterlod sig ingen arvinger.

Man kan på Malergårdens hjemmeside finde meget mere information og videoklip med bl.a. Henrik Swane, der fortæller om sit liv og sit barndomshjem.

16. december

UNDERVISNINGSFORSLAG

Læs dagens afsnit i Mors juleønske.
Sæt dagens klistermærke på.
Placer Malergården på kortet.
(Se plakat på side 6).

JULETRADITIONER eller HENRIK SWANE

Fælles:

Juletraditioner

Maria tænker over, at nogle har andre juletraditioner end hende selv, men der er også nogle, der slet ikke holder jul og ikke har juletraditioner. Hvordan er det i jeres klasse? Hvilke juletraditioner har I? Har nogle af jer traditioner i juleferien, selvom I ikke er kristne? Skriv op på tavlen.

Henrik Swane

Fortæl om Malergården og Henrik Swane. *(Se baggrundsviden til læreren)*. Kender nogle af eleverne til stedet og maleren?

Aktivitet:

Juletraditioner

Snak to og to om de traditioner/ting, I laver i juleferien. Tegn/skriv derefter om en af de ting, I plejer at gøre i juleferien.

Henrik Swane

Lad eleverne klippe billedet af Henrik Swane (kopiark 20) ud som et puslespil, derefter kan de bytte med sidemakkeren, og prøve at lægge den andens puslespil.

I SKAL BRUGE:

Kopiark 20 - som findes på morsjuleoenske.dk
under 16. december

19. december

UNDERVISNINGSFORSLAG

Læs dagens afsnit i Mors juleønske.
Sæt dagens klistermærke på.
(Se plakat på side 6).

RESUME/MEDDIGTNING eller VANILJEKRANSE

Fælles:

Lav en fælles snak om Mors juleønske. Hvor på kortet har Nikolaj og Maria været?
Hvad synes eleverne har været mest spændende?

Hvad mon der sker i de sidste dage op til jul? Kommer Nikolaj og Maria til at holde jul hos Martha? Afleverer Nikolaj pokémonkortet tilbage? Bliver Sabine og Maria venner igen? Bliver mor rask inden jul? Og hvad med far, glemmer han igen noget?

Aktivitet:

Meddigtning

Lad eleverne skrive en slutning på historien.

Start evt. med:

"Det er den 24. december om morgenen. Maria og Nikolaj bliver vækket tidligt af deres far. Han har noget vigtigt, han skal fortælle dem ..."

Vaniljekranse

Gør som Maria og Nikolaj. Lav vaniljekranse og lad eleverne tage nogle af dem med hjem som gave til deres familie.

Her kommer en nem opskrift:

OBS: Dejen skal hvile i køleskabet i minimum en time, men kan også være lavet dagen før.

Ingredienser til ca. 100 vaniljekranse

500 gram hvedemel

1/2 tsk hjortetaksalt

200 gram sukker

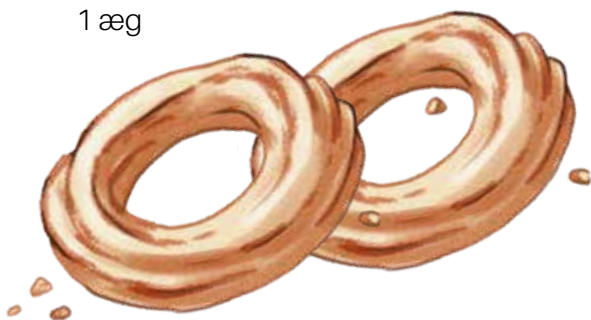
2 tsk vaniljesukker

375 gram smør

1 æg

Fremgangsmåde:

1. Put sukker, vaniljesukker, hvedemel og hjortetaksalt i en skål.
2. Smuldre smørret i blandingen og brug tilsidst ægget til at samle dejen. (Hvis du har køkkenmaskine kommes alle ingredienser i samtidig).
3. Dejen skal nu hvile i minimum en time.
4. Rul dejen ud i "pølser" og skær ud i stykker af ca. 8 cm. Pølsen formes som en krans.
5. Kransene bages ved 200 grader i alm ovn i ca. 10 min.

20. december

UNDERVISNINGSFORSLAG

OBS!

Skolerne, i de fire kommuner som KViST dækker, har sidste skoledag inden ferie på tre forskellige dage. Vi har derfor været nødt til at vælge. Og da dagene op til jul plejer at være godt fyldt op, har vi gjort d. 20. december til sidste dag i projektet.

Læs dagens afsnit i Mors juleønske.
Sæt dagens klistermærke på.
(Se plakat på side 6).

Fælles:

Sammenlign elevernes slutninger fra i går med den rigtige eller lade dem lave en anmeldelse af historien.

Vi tager meget gerne imod anmeldelser eller blot stikord fra både elever og lærere på pia@kirkekvist.dk.

Og så den allervigtigste opgave, lige inden I går på juleferie: at give sin sidemand/ klassekammerat/lærer en high five eller et knus og ønske god jul – eller god ferie, hvis man ikke holder jul.

Kvist Folkekirkens Skoletjeneste
Bulvaks Bibliotek / Ringsted Bibliotek

